

Programma commissaris: ir. J.M. Albers, tel. 06 – 347 70 473, e-mail j.m.albers@planet.nl
Secretaris Histechnica: ir. H. Boonstra, tel. 06 – 42 59 86 21, e-mail hotzeboonstra@gmail.com
Secretaris KIVI afd. Geschiedenis der Techniek: ir. A. de Liefde, tel. 06 – 54 98 18 25, e-mail gdt@kivi.nl

Den Haag, 6 januari 2025

Geachte leden van de *KIVI afdeling Geschiedenis der Techniek* en van *Histechnica*,

De besturen van de vereniging **Histechnica** en van de **KIVI afdeling Geschiedenis der Techniek** zijn verheugd u – in dit nieuwe jaar - uit te nodigen tot het bijwonen van een voordracht te houden door de heer **prof. ir. D. Stapersma** met de titel:

> **"Kansen en bedreigingen voor de vroege maritieme dieselmotor"**

> **Datum: zaterdag 25 januari 2025**

> **Aanvang: 11:00 uur**

> **Locatie: Science Centre,
Bouwcampus 26, ingang 'C'
Van der Burghweg 1, 2628 CS Delft.**

Ingang 'C' van het Science Centre

Entree is vanuit parkeerplaats achter hoogbouw .
Toegang tot parkeerplaats is m.b.v. rijbewijs.

> **Programma:**

- 10.30 uur: Inloop met koffie en thee
- 11:00 uur: Welkom en introductie
- 11.05 uur: Voordracht door **de heer Douwe Stapersma**
- 12:00 uur: Pauze
- 12:15 uur: Vervolg van voordracht en afsluitende discussie
- 12:45 uur: Einde bijeenkomst

Voor het bijwonen van deze voordracht dient u zich aan te melden:

- Leden van KIVI kunnen zich aanmelden via de KIVI website (www.kivi.nl > activiteiten > selecteer activiteit > aanmelden).
- Leden van Histechnica kunnen zich aanmelden via de secretaris hotzeboonstra@gmail.com.
- Ook belangstellenden die niet lid zijn kunnen zich via bovenstaande wegen aanmelden. Er zijn dan kosten aan verbonden van € 5,00.

De voordracht zal live uitgezonden worden; u dient zich hiervoor ook op te geven via bovenstaande wegen. Hieraan zijn geen kosten verbonden.

> **Samenvatting van de voordracht**

Tijdens de beproevingen bij MAN in Augsburg rond 1896 ging het al bijna mis. Diesel's eerste motor had geen koeling en was bedoeld voor de verbranding van poederkool. Beide bleken een misrekening; waterkoeling en een systeem om vloeibare brandstof samen met hoge druk lucht in te spuiten waren de oplossing. Ook had hij in zijn patent een motor beloofd die zou werken volgens het Carnot principe. Hij had niet door (of wilde niet weten) dat zo'n motor zijn eigen verliezen nog niet eens kon opwekken. Maar als ingenieur nam hij wel het goede besluit de cyclus om te vormen tot wat wij nu het dieselproces noemen.

Samen met de brandstofinjectie waren dit de ingrediënten van zijn nieuwe motor. Maar zijn patent werd hevig aangevallen. Het lukte vele licentiehouders, waaronder MAN Augsburg zelf, niet om een betrouwbare motor te produceren, waarmee men de zee op durfde. Voor de maritieme dieselmotor werd het spits afgebeten door de Marines van deze wereld met een nieuw wapen: de onderzeeboot. Zij waren tot 1920 de wegbereiders voor het betrouwbaar maken van maritieme dieselmotoren. Intussen waren er al wel nieuwe technologieën bedacht die vandaag de dag essentieel zijn, maar die echter niet altijd meteen succesvol waren.

> **Informatie over de spreker**

Na een studie werktuigbouwkunde aan de TUDelft met als afstudeerrichting Gasturbines en als bijvak Meet- en Regeltechniek, werkte Douwe Stapersma vanaf 1973 bij Nevesbu aan verschillende marine projecten, waaronder onderzeeboten. In 1993 werd hij hoogleraar platformsystemen aan het Koninklijk Instituut voor de Marine (KIM) en deeltijd Universitair Hoofd Docent aan de TUDelft. In 2000 werd hij benoemd tot deeltijd hoogleraar aan de TUDelft voor Maritieme Werktuigkunde & Dieselmotoren en gaf daar tot zijn pensioen in 2013 onder meer het college dieselmotoren en begeleidde hij 10 promovendi.

Komende activiteiten in het Science Center Delft:

- **Zaterdag 22 februari 2025 om 11:00 uur voordracht van prof. ir. J.F. Abbink: “Naar een 1-mans cockpit?”**
- **Zaterdag 15 maart 2025 om 11:00 uur voordracht van dr. N. de Hilster: “Een kwadrant als dat van Blaeu: Constructie, gebruik en nauwkeurigheid”.**
- **Zaterdag 12 april 2025 om 11:00 uur Detail volgt**
- **Zaterdag 17 mei 2025 om 11:00 uur voordracht van ir. A. Burgers: “Van de Schelde naar de Rijn: De waterwegruizies tussen Nederland en België”.**
- **Zaterdag 28 juni 2025 om 11:00 uur Detail volgt**

Een 2-daagse studiereis naar Luik en omgeving zal plaatsvinden op donderdag 22 mei en vrijdag 23 mei 2025

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van Histechica is op zaterdag 20 april 2024 een boek verschenen “Uit Falen Vooruitgang Halen”. Het boek is tijdens de voordracht gratis te verkrijgen.